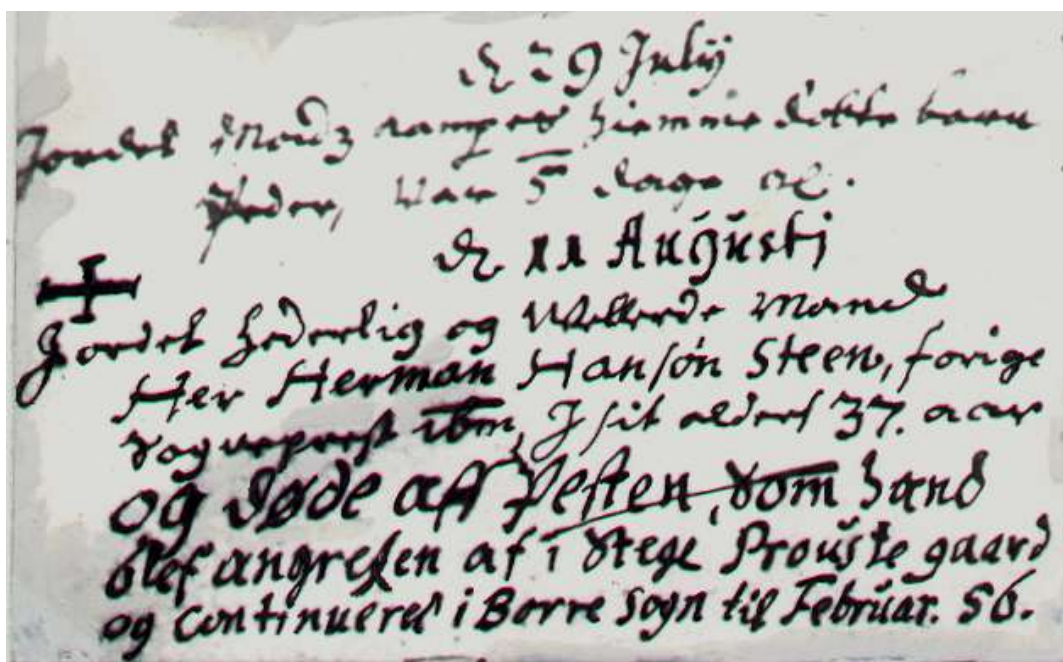

OM PESTEN 1655-1656

I 1600-årene var det ikke alene krigshærene, der hærgede landet. Også pesten hærgede af og til.

På Møn skete det blandt andet i årene 1655-1656, hvilket tydeligt fremgår af kirkebøgernes begravelseslister.

Ifølge Borre kirkebog finder således den 11.aug.1655 følgende begravelse sted:

Teksten lyder:

"Jordet hederlig og wellerde Mand Her Herman Hansøn Steen, forige Sogneprest ibm., i sit alders 37. aar. - Og døde aff Pesten, som hand blef angrefen af i Stege Proustegaard og continueret i Borre Sogn til Februar 56".

Pesten varer til begyndelsen af 1656, hvilket fremgår af en anden notits i kirkebogen:

d. 25 Januarius
 Jordet Mand & Fruens Dødsen af
 Hans Tid, Niels Eriksen var 9 aar.
 d. 7 Februar
 Jordet Subdegnens 26 Androsen Liden
 Vovag Niels Jensen var 13 aar.
 O. Her med endtes Pestens: Iosß gud
 Vore evindelig lofwed: / Efter at den
 hafde borttrygt af Menigheden gamle
 og unge tilsammen 154, med
 de dødfødte, samet med de trej
 mennesker som S. Her Hermand
 self jordet før hand døde, hvilche 3 per
 = sonre døde og fra af Pesten.

Teksten lyder:

"Her med endtes Pesten /: dess gud were evindelig lofwed :/ Efter at den hafde borttrygt af Menigheden gamle og unge tilsammen 154, med de dødfødte, samet med de trej mennesker som S. Her Hermand self jordet før hand døde, hvilche 3 personer døde ogsaa af Pesten".

OM SVENSKEKRIGENE 1658 til 1660

Under svenskekrigene var Møn besat to gange af Karl Gustav's hær, første gang i begyndelsen af 1658, anden gang fra maj 1659 til 1660.

Mønboerne havde før den anden besættelse holdt stand mod svenskerne i ca. et halvt år. Først da svenskerne fandt ud af, at de kunne vade fra Bogø til Møn, gik det galt.

Den 29.maj 1659 kom det til kamp på "Damme mader", hvor ca. 70 bønder faldt, blandt andre ane nr. 1330, Joen Pedersen Smid fra Søemarke.

Efter kampen bliver Møn overgivet soldaterne til plyndring. Denne plyndring har været særdeles grundig. En opgørelse fra 1660 over det mønske gods, bønder, heste og kvæg angiver følgende:

- Gårde som endnu står, men hvor størstedelen er ødelagt indvendig: - 267½ stk.
- Øde og ødelagte gårde: - 233½ stk.
- Mænd som er i live: - 355 stk.
- Heste og hopper: - 624 stk.
- Køer, foruden dem bønderne har fået til låns af junkeren: - 100 stk.
- Får: - 14 stk.

På det pågældende tidspunkt har der formentlig været ca. 500 gårde på Møn.

Efter plyndringen udnyttede svenskerne bønderne som gratis arbejdskraft både på hverdage og på søndage, hvilket fremgår af den på næste side viste notits i Borre kirkebog.

NB. at nogle af disse børn i forrige aar
 - 59. saa og nogle børn i efterfølgende
 - år aar 60. har haft saa faa mandefaddere,
 - faddere, skede, at de svenske som
 de hadde dette land inde, brugte mandfolchet
 i idelig arbejde, end ogsaa om søndagene.

ANNO 1660.
 Fest. Circumcision.
 Epist. Paulus ad Rom. 12. (S. 12.)
 og Ps. 134.
 Haveri hollandsk; Borne har det

Teksten lyder:

"NB. at nogle af disse børn i forrige aar - 59, saa og nogle børn i efterfølgende aar 60, har haft saa faa mandefaddere, skeede, at de Svenske som da hafde dette land inde, brugte mandfolchet i idelig arbejde, end ogsaa om søndagene".